

SZABOLES.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Kiadó-tulajdonos: a „szabolcsmegyei lapkiadó-társulat.”

Előfizetési árak:

Egész évre	4 frt.
Félévre	2 frt.
Negyedévre	1 frt.

Szerkesztői irada, hová a lap szállom részét tárgyzó küldemények befizendők: **Semináriumi épület.**

Bérmentelen levelek csak ismét kezéből fogadtatnak el. A kéziratok nem adnak vissza.

Kiadó-hivatal,

hová az előfizetési pénzek, a lapba szánt hirdetések és felszólamlások küldendők: **Nagyter 136. sz. a.**

Hirdetési díjak:

Minden 5 hasábos petit-sor egyszeri hirdetésnél 5 kr. többszörinél 4 kr. Terjedelmes hirdetések többszöri beiktatása, kedvezőbb feltételek alatt eszközölhető.

Minden egyes beiktatás után kincstári illeték 30 kr.

A nyilt-terben minden három hasábos garmond-sor díja 20 kr.

Az előfizetők, a hirdetések megszabásánál, 20%-nyi kedvezményben részesülnek.

A „Szabolcs” t. cz. előfizetőihez.

Lapunk ismét befutott egy negyedévi időközt. Három hóval idősebb lett tehát ifjú vállalatunk.

Öszinte hazafias köszönetet nyilvánítunk lapunk eddigi tisztelt előfizetőinek, akik szerény vállalatunkat anyagi és szellemi támogatásukban részesíteni kegyesek voltak; s honfiumi kézsorítással fordulunk Szabolcsmegye azon tisztelt fiaihoz, akik eddig bármi okból lapunktól távol állottak: ajándékozának meg bizklmukkal és segítsenek feladatunk megoldásában.

Ami buzgalmat és igyekezetet eddig kifejtettünk lapunk körül, tettük azt azon nemes indokból, hogy forrón szeretett hazánknak s a közügyeknek azáltal is némi szolgálatot tegyünk.

Tudva azt, hogy az embert emberre egyedül a társadalmi élet, a művelődés és okulás teszi: nem mulasztottunk el egyetlen alkalmat sem, hogy majd ez, majd ama napi kérdés felől, tájékozást, irányt adjunk lapunk t. olvasóinak.

Oktatni, nevelni fogjuk ezután is a népet, hogy: „tudja felfogni emberiségi hivatását, tanulja szeretni hazáját, megismerni alkotmányát, történetét, tisztelni a törvényt és észszerűen élni jogaival.” Mert ez az a cél, mely felé népünket vezetni kell, hogy végre ne csak polgárok, hanem hazafiak és emberek is legyenek.

Iparkodni fogunk, hogy lapunkat, mely most sem áll az utolsók közt, minden tekintetben emeljük. Jelszavunk ezentúlra is a „szabadelvű haladás” leend.

A lapkiadó társulatnak ezéja nem nyereszkesedés lévén, a lapot minden régi előfizetőnek megküldi ugyan; de nem azért, hogy azt valakire erőszakolja. Tisztelettel kértnek tehát mindazok, akik a lapot továbbra megtartani nem akarnák, a példányok visszaküldésére, hogy a kiadóhivatal a szükséges példányok mennyisége s a rendes előfizetők száma iránt tájékozhasssa magát. Akik az általunk rendszeren küldendő példányokat vissza nem utasítják, azokat továbbra is a lap pártoló-előfizetői közé jegyezzük.

Az előfizetési feltételek maradnak az eddigiek, vagyis egész évre 4-, félévre 2-, negyedévre 1 frt.

Az előfizetési díjak beküldésénél, kérjük a postautalványt venni igénybe.

Nyiregyháza, jun. 21.

A szerkesztőség.

A lapkiadó-társulat.

A nők társadalmi és politikai állása hazánkban.

V.

Igéretemhez képest áttérek a leányok nevelésére; azon irányt tartva szem előtt mely szükségessége arra nézve, hogy a nők rendeltetészerű kiképzésében, okszerű tanításban s gyakorlati ismeretszerzésében részesíttessenek.

Mielőtt azonban magáról a leányok kiképzéséről s annak irányáról szólanék, egy kérdést kell fölmerítenem.

Elegendők-e magunkban a legcélszerűbben berendezett s a legalaposabb és gyakorlatiasabb irányban vezetett leányneveldek a leányok kiképzésére, a családi, illetoleg az anyai befolyás nélkül?!

Meg vagyok győződve, hogy minden emberbarát „nem”-mel felel e kérdésre.

Ugy van!

A világ nevelésének rendszere ez egyetlen szóban „anya”, fekszik.

„A gyermek sorsa, az anyának műve”, mondá I. Napoleon, aki nem egyszer ismétlé életében, hogy ő „egyedül anyjának köszönheti nagyságát”. Igaza volt a nagy férfunak.

Mily roppant erős az anyák befolyása a gyermekekre, bizonyítja az az óriási küzdelem, mely megkívántatik ahhoz, hogy a családi befolyás veszélyes következményei, a gyermek kebléből kiirtassanak.

Az emberiség erkölcsi sorsa tehát, nem annyira a polgári intézményektől; nem annyira a növeldei neveléstől: mint inkább az erkölcsi befolyások leghatalmasabbikától, — az anyai befolyástól függ.

Az anya jellemét beszívja a csecsemő a tejjel, a csókkal, a szeretet lehelletével. Az anya jelleme alkotó erővel hat a nemzettek hajlamaira, azok előitéleteire és érényeire.

Az anya az, aki legelső ébreszti fel az emberi kebelben az érzelmeket, melyeknek minőségétől nagymérvben függ a felfogási erő, mely mindig az érzéssel kezdődik.

Nagyon természetes tehát, hogy minél nemesebb, tisztább és szebb érzéseket támaszt az anya első érintkezése az emberi szívből, annál tisztább és nemesebb magvai hintetnek el az erkölcsöknek a társadalomban.

Mindezekből kétségtelen, hogy a gyermekek nevelése, s ezek által és utján, az emberiség sorsa, egyedül az anyáktól függ.

Ez állítás igazságából pedig önként folyik, hogy ha a leánynevelésnek újabb, nemesebb, rendeltetészerűbb s gyakorlatiasabb irányt és szellemet akarunk adni: mindenekelőtt a anyákat kell nevelnünk.

Ha szétnézünk a mai leányneveldekben s megfigyeljük az azokban uralkodó szellemet és irányt, lehetetlen kétségbe nem esnünk, a jövő nemzedék sorsa fölött.

Távol van tőlem, hogy akár egyik, akár másik hazai leánynevelde ellen háborút indítsak. Vannak jeles leányneveldek hazánkban; magát Nyiregyházát sem lehet épen szegénynek mondani etekintetben. Én itt általánosságban beszélek. A nagy közös hibát szándékom ostromolni, melytől egyetlen hazai növelde sem ment egészen.

A leánynevelés ügyével nálamnál sokkal jelebb és szakavatottabb férfiak foglalkoznak és szólnak naponkint e kérdéshez.

Nem akarok tehát sem egyik, sem másik nevelő elvei ellen harcot viselni; csak szerény, de szívem mélyén táplált észrevételeimet szándékozom e lapok utján világba bocsátani; lelkem és szemem előtt különösen a „magánnevelő-intézetek” mai iránya lebegvén.

Tudvalevő dolog, hogy ma tehetősebb és kevésbé tehetőszülék is sokkal nagyobb gonddal és áldozatkészséggel nevelik és neveltetik leányaikat, mint valaha tették.

De fájdalom leányneveldeink igen téves irányban vezetettek. Mindenre tanítják ott a leányneveldeket; csak arra nem, ami nélkül soha sem felelhetnek meg magasztos hivatásuknak, — női, anyai és honleányi kötelességeiknek.

Mi tehát a nevelés valódi tárgya?

Nemde ez az a kérdés, melyet megfejtetni és kijelölni kell nemcsak azért, hogy állításom igaz voltát bebizonyítsam; hanem azért is, hogy a követendő irányt kimutassam.

E tekintetben legcélszerűbb leend, ha a nő kötelességeit vesszük számba és tekintjük át; mert a nevelés csak akkor bír értelemmel és becsesél, ha a leányt jövődö kötelességeire készíti elő.

Nézzük először is a nő sorsát, és feladatát.

(Folyt. köv.)

KÖZÜGYEK.

Szabolcsmegyei községek szervezete.

VI. Fejezet.

(Vége.)

A pénztárnok kötelességei.

1. §. A pénztárnok az állami, megyei és községi adók pontos beszedését, s szabályos kezelését felelőség alatt eszközöli, — bevételeiről és kiadásairól jegyzőkönyvet vezet, úgy hogy a pénztár állása, az időközben véletlenül teendő bármely vizsgálat alkalmával feltüntethető legyen. — A beszedett állami adót, melytől 100 fitra szaporodott, nyugta mellett az adóhivatalba, — a megyei adókat, s a közmunkavállalást pedig az illető hatóságunk pontosan beszolgáltatja.

A lakosokat adótartozásaink teljesítésére serkenti, a fizetni vonakodókat, vagy kételkedőket a bírónak, és a jegyzőnek haladék nélkül bejelenti, a hátralékosok névjegyzékét időről időre az adóhivatalhoz terjeszti.

2. §. A költségvetés korlátai között a pénztárba minden kiadás, csak a bíró által, vagy ha az irni nem tud, vagy ha önmaga volna pénztárnok, a jegyző által írott utalványozások alapján történhetik. — Minden kiadás, és bevétel azonnal naplóba iktatandó s az átvett adó, és egyéb pénzekről, a felek a pénztárnok névaláírásával nyugtatandók.

3. §. Az egyszekély végleg bevehetlenné vált adóhátralékokról indokolt jelentést készít, s azt az adó szabályszerű leírása végett, az előjárás útján, a m. kir. pénzügyigazgatóságig felnyújtandó köteles. A mulasztása miatt előálló hiányokra nézve a felelőség terhét viselni köteles.

4. §. Bevételeiről s kiadásairól, az év végén számadást készít, még pedig aként: hogy az megvizsgálás végett a tavaszi közgyűlés elé terjesztethessék.

5. §. A pénztárnok kezelése alatt álló minden pénz a község házában, egy biztos, s kettős zárral ellátott tüzmentes szekrényben, vagy ha alkalmas községhez nincsen, a bírónál biztos őrizet alatt tartandó, a pénztár egyik kulcsát a bíró, a másikat a pénztárnok, vagy ahol külön pénztárnok nincs (kis községek) a jegyző tartja magánál.

Hivatalos foglalkozásának természeté hozza magával, hogy a pénztárnok irni, olvasni és számolni tudjon.

VII. Fejezet.

A közgyám kötelességei.

1. §. A hagyatéki eljárásnál és az örövényben, a községi előjárás törvényesabta kötelességei, a közgyám a jegyzővel együtt teljesíti.

E kötelességek a következők:

1-ör. Fölveszik azon haláleseteket, melyeknél az örökösök gyámhatósági befolyást igényelnek. Ha ugy látják, hogy az elhaltak lakásán talált vagyonok senkinek kezénél, és felügyelete alatt nem hagyhatók veszély nélkül, azokat addig is, míg jelentésük folytán bírói intézkedés tétethetnek, zárlásvétel, lepecsételés, s megbízható ideiglenes gondnok alkalmazásával biztosítják; a hagyatéki javakat pontosan összeírják, s

az ideiglenes gondnok által aláírott összeírást három példányban, valamint a haláleset-felvételi jegyzőkönyvet két példányban, a járás szolgabírájához benyújtandó jelentéshez melléklék.

2-or. A romlás veszélyeinek kitett, kár nélkül rövid ideig sem tartható ingóságok eladásra végett, a járás szolgabírájának azonnal jelentést tesznek s tőle utasítást kérnek.

3-or. Véleményt adnak a megyei árvászekékhez, a gyám és gondnoknevezés, nagykorúsítás, örökbecsítés és törvényesítés esetében.

4-or. Jelentést tesznek a szolgabíróknak, ha a törvényes, és természetes gyám pazarol, ha másodsorú férjhez megy, vagy ha a gazdaság vitelére alkalmatlanul vált; feljelenti azon gyámokat és gondnokokat, a kik gyámoltjaik és gondnokoltjaik neveltetése, iskoláztatása, vagyonuk fentartása és gyarapítása körül való kötelességüknek, az e részben kiadott rendeletek szerint eleget nem tesznek, vagy botránysos és erkölcstelen életet folytatnak.

5-ör. Gondoskodnak a vagyontalan árvák és gondnokoltak elhelyezéséről a legközelebbi rokonoknál, ezek nemléte, vagy törvényes mentessége esetén, a keresztszülőknél, vagy más emberbarátoknál. Ha ez sem sikerülne, — eltartásukat, — míg önfenntartásra alkalmassá válnak — a község költségén eszközlik. Ha ez ellátás csak a község lakosai rendkívüli terheltségénél történik, a törvényhatóságnak ez iránt jelentést tesznek.

6-or. Végrehajtják az árvászekéknek, és a szakaszszolgabíróknak az árvák ügyében hozzájuk intézett rendeleteit.

2. §. A közgyámnak, a jegyző felügyelete, és ellenőrködése mellett teljesítendő kizárólagos kötelességei a következők:

1-ör. A közgyám a gyámi és gondnoki teendőket hivatalból teljesíti addig is, míg az árvászekék, az árvák, vagy gondnokság alá tartozók részére gyámat, illetőleg gondnokot nevezhetne.

2-or. Felügyel arra, hogy árvákat vagy gondnokoltakat illető tüzeszélynek kitett vagyonok biztosítsanak.

3-or. Midőn egyes árva, vagy gondnokolt ügyében gyámhatósági intézkedés szükségeltetik, az árvászekék jelentést tesz.

4-or. Ezen kötelességeinek mulasztásából támadható károkért a községi törvény 89-ik §-a értelmében felelős.

VIII. Fejezet.

A községi szolgaszemélyzet.

A községi szolgaszemélyzet: kisbíró, levélhordó, stb. létszámát és kötelességeit, a népesség arányához, és a helyi körülményekhez képest, szabályrendelettel maga a község akként állapítja meg, amint azt az állami és községi közigazgatás pontos vezetése szükségessé teszi.

Jegyzette és kiadta:
Korányi Miklós,
Szabolcsvármegye főjegyzője

EGYLETEK ÉS TÁRSULATOK.

A felsőtiszavidéki gazdasági-egylet

Által rendezendő killitásra, következő tárgyak jelentettek be eddig.

I. Fehér Miklós gazdasági gépüzlete Pestről:

- 1) egy darab Smith-fele angol szórvavető,
- 2) egy darab Howard lánchborona- és ömlerakó szénagyűjtő,
- 3) egy darab sorkapáló,
- 4) egy darab burgonyakiszántó,
- 5) egy darab burgonyatöltőgőze eke,
- 6) egy drb Hornsby gyökényvíny-forgácsoló,
- 7) egy drb Richmond chandler-szorkavágó,

A „Szabolcs“ társaja.

Ápril elseje.

(Sch. H. után németből.)

(Vége.)

„Már közelében voltunk Königssteinnak. A kapitány előhozta a felöltönyömet, melyet a gőzgépre tett volt zártatni.

Őn egy szerencsétlen madár! — kiáltja a kapitány, midőn a megszáradt öltönyt kezébe vette.

Egy nagy lyuk volt oldalán kiégve. Minden szó nélkül bámulva néztem a kiégett lyukat! Még ez is hozzá! — kiáltam közönyös nyugalommal, — csodálkozom, hogy nem égett meg az egész; úgy legalább fájdalommal tökéletes volna.

Az öltöny jól átmelegedett, — mondá nevetve a kapitány, — könnyen lehet rajta segíteni; fedje el a lyukat kis uti táskájával.

Ezután az öltönyt segített felhuzni s kis uti táskámmal szépen befedték a lyukat, amely éppen ráillett.

No, mondá ő, ez jelszül meg; csak tartsa jól, hogy félre ne csusszék.

Nekem már mindegy volt, ha még tiszor oly nagy lyuk lett volna is rajta. A hajó partra szállt Königssteinnél, s én kisiettem a szárazra örülve, hogy már ismét biztos talajon vagyok.

Néhány, nekem végtelen unalmasnak tetsző óra múlva, megérkezett a gőzmozdony; beültem s folytatam utamat Dresda felé a kellemes Elbe-völgy hosszában amekül, hogy valami nagy kedvem töltött volt a pompás tájképek gyönyörködni. Egy szegletbe húzva be magamat, ültem ott; csak olykor-olykor pillanték ki az Elbére vélvé, hogy ez életben még egyszer megláthatom kalapomat; de hiába, az már régen Drezdában lehetett.

8) egy db amerikai láb és kézzelhajtó kukoriczamorzsoló,

9) egy drb Hornsby „Progress“-marokrakó és

10) egy drb Baker-angolrosta.

II. Marsall és társa Pestről:

- 1) egy darab 8 lóerejű gőzcséplőgép,
- 2) egy darab kézi malom.

III. Keer és Shorten Pestről:

- 1) egy darab 8 lóerejű gőzgép és ehhez tartozó
- 2) egy drb cséplőgép,
- 3) egy drb 13 soros sorvotógép,
- 4) egy drb 4 lóerejű gőzgép és ehhez tartozó
- 5) egy drb cséplőgép.

IV. Ifju Pintér István Nyiregyházaról:

- 1) egy drb schiffon és
- 2) egy drb ruhatartály.

V. Clayton és Shuttleworth Pestről:

- 1) egy drb 8 lóerejű gőzgép cséplőgéppel,

VI. Szilvásy János Eszlárról:

- 1) kappanok,
- 2) ecet, befőzött és írósvaj.

VII. Mandl Albert Kótajból:

- 1) hat darab kos,
- 2) egy drb 2 éves bika.

VIII. Ibrányi Mária urhölgy Kótajból:

- 1) több tyukfaj és kacsá.

IX. Sichertman Mihály Kótajból:

- 1) két darab anyakacsa 2 szopós csikóval,
- 2) egy drb 3 éves kanca,
- 3) hat drb különböző ideű sertés,
- 4) egy drb angol fajú hizlalt bika,
- 5) négy drb 1 éves bornyu,
- 6) két üveg törkölypálinka,
- 7) két üveg szilvapálinka.

X. Sallai János Nyiregyházaról:

- 1) egy drb 9 hetes szopós csikó.

XI. Maekean és Lezius Breslauból:

- 1) két drb vetőgép,
- 2) két drb. aratógép,
- 3) két drb kaszálógép.

XII. Benes László Nyiregyházaról:

- 1) egy drb anyakacsa szopós csikóval.

XIII. Hlauszky Mihály Nyiregyházaról:

- 1) egy drb saját feltalálása szórógép.

XIV. Fehérpataky István Tikosról:

- 1) egy drb ló csikóval,
- 2) egy tehén, bornyuval.

XV. Farkas István Dorogról:

- 1) buza.

XVI. Nyiry János Székelyből:

- 1) buza és gabona.

XVII. Nyiry Ferencz Nyiregyházaról:

- 1) buza és fekete mályva

XVIII. Marsalkó Károly Nyiregyházaról:

- 1) 2 drb két éves herélt ló,
- 2) 1 drb 1 1/2 éves herélt ló,
- 3) 1 drb 1 1/2 éves kanca.

Grünwald Menyhért Nyiregyházaról:

- 1) egy drb saját készítményű vas takaréktűzhely.

A gőzkocsi kellemesebbnek látszik előttem lenni, mint a gőzhajó; mert minden akadály nélkül eljutottunk Dresdába. Megérkezvén, rögtön siettem az Elbe-partra, táskámat ismét birtokomba venni mit szerencsésen meg is kaptam.

Most már felöltözhettem volna; de ruhám nagyon jól ki volt száradva s a végzetleges lyuk öltönyömnél oly kevéssé zavart ha még oly kíváncsian tekintgettek volna is reá az emberek. Visszasiettem a pályaudvarra, jegyet váltottam s utitáskámat kezembe fogva álltam ott, várakozva. Most már minden figyelmemet megfeszítém, hogy valami baleset ne történjék velem. Első voltam, aki a gőzkocsiba felugrottam, mihelyt a harang a beszállás jeladására megszólalt; s táskámat figyelmen kívül hagytam. A mozdony megtölt utazókkal; az indulás órája ütött: a mozdony fűtölése elhangzott, elindulánk Lipszébe.

Egy szegletbe vonulva s gondolatomnak endevé át magamat, kevéssé ügyeltem utitársaimra. Nem is vettem észre, hogy velem egy szöke hajfűrűtől nőült szemközt. Nem tartozott éppen a különös szépségek közé; korát 40-50 évre becsültem, ha ugyan nem esett születése a múlt század végére. Nem nagy érdekelt költött fél bennem, de még sem utasíthattam vissza azon kérését, hogy cseréljenek helyet, mivel ott hol ő ült, nagy léguzam volt. Alig ültem helyére, a mint egy üveg összetörését érzém magam alatt.

Óh Istenem! az üveg, kiáltá a nő magánkívül hajolajjal tölt üvegem!

Felugrottam, s csakhamar meggyőződtem, hogy az valóban össze volt törve s egész jószagú tartalma nadrágom s öltönyömbé szivárgott.

Ez hiányzott csak, hogy fürdés után még meg is olajozódjam, mondám s dühösen löttem ki az ablakon.

Jaj! a jó olajom! — panaszkodék, — de arra, hogy az olaj nadrágomat s öltönyömet semmivé tette perczig sem gondolt s nem is törődött vele midőn értésére adtam. Ó csak olaját sajnálta.

XIX. Dobránszky József Kótajból:

- 1) 1 drb sajátfaragású nyakék gyümölcsmagvakból

XX. Andráscsik József Nyiregyházaról:

- 1) két darab kapuzár.

XXI. Schwarz Sámuel Nyiregyházaról:

- 1) egy darab frakk és
- 2) egy darab férfi pongyola-felöltöny.

XXII. Glasz József Pestről:

- 1) három darab nyergeszerszám,
- 2) kétpár lószerszám.

XXIII. Gr. Desseffy Aurel Szt-Mihályról:

- 1) egy drb. 1 éves schweizti és
- 2) egy drb. 1 éves hollandi keresztetett üsző,
- 3) egy véka tisztabuza,
- 4) négy darab két éves kos,
- 5) négy darab kocza- és
- 6) négy darab kansertés.

XXIV. F. E. Schoch Pestről:

- 1) egy drb. gőzcséplőgép s több kisebb gép.

XXV. Róth Dániel Nyiregyházaról:

- 1) 1 mellény, 1 tisztinadrág és 1 db. asztalterítő.

XXVI. Csermelyvölgyi gazdasági gépgyár Kássáról:

- 1) 18 darab különféle gép.

XXVII. Elek Béla Pazonyból:

- 1) egy anya pejkanca félvér arabcsikóval.

XXVIII. Jármy Márton Kótajból:

- 1) egy darab szürke anyakacsa szopós csikóval.

XXIX. Bogár András Nyiregyházaról:

- 1) két darab pokrócz.

XXX. Reiter István Vácziól:

- 1) egy darab ujfeltalálású homokfutó kocsi.

XXXI. Nagy András Debreczenből:

- 1) egy darab csikóbőrös kulacs.

XXXII. Csáky Károly:

- 1) több nemű szappan.

XXXIII. Mészáros János:

- 1) egy darab lókantár.

XXXIV. Tóth József:

- 1) két darab ruhatertítő

XXXV. Bignio János:

- 1) egy font keményítő.

XXXVI. Sipos Sándorné:

- 1) egy darab tisztabuzakönyv.

XXXVII. Dolozsilek János:

- 1) egy darab arczképtartó.

XXXVIII. Fehér Herman:

- 1) három üveg érmellékli bor.

XXXIX. Budnár Ilon Nyiregyházaról:

- 1) egy darab névjegykosár.

XL. Nyiry Erzsé:

- 1) egy divánpárna.

XLI. Kovács Ferencz:

- 1) 12 darab sertés.

XLII. Palánszky Sámuelné:

- 1) egy darab nagy asztalterítő és
- 2) egy darab falikosár.

XLIII. Eichinger és fiai Szegedről:

- 1) két darab rosta 441 ft értékű.

Közi

Kmethy István
a kiállítási végrehajtó
küldötti jegyzője.

Annai hasznom volt belőle, hogy a szegletbe vonta magát bosszusan s békét hagyott.

Szivemből adtam hálát Istennek, amint Lipszébe megérkeztem s a mozdony megállott. Felnyitám az ajtót, a táská után nyultam ülésém alá s egy kocsihoz siettem. Megmondám a kocsiának az utcazevét, a házszámot s a kocsi sebesen görögült tovább. Örömtől dobogott keblem, hogy annyi szenvedés után, végre szabaddabban lélegezem.

A kocsi megállt. A ház ablakai ki voltak világítva; zene ütö meg füleimet. Felsiettem. Bertám e szavakkal futott elémbé: De Albert! Albert! ah! mi történt veled?! A nyakamba borult.

Megmutattam neki öltönyömet s a lyukat; rövid szavakkal elmondtam esetemet s ő nevetve egy szobába vezetett be.

Vendégeink s mi mindnyájan nem tudtuk mire vélni elmaradásodat. Folytatá arám. — Kinn voltam a pályaudvaron téged várva, te nem jövel s azóta nagyon aggodtam miattad; félvén, hogy talán valami szerencsétlenség történt veled. De hála az égnek, hogy már körünkben vagy. At kell öltöznöd Albert azonnal, — siettetted jegyemem, — menj be szobámba s siess öltözköddel; mindnyájan várnak rád.

E szavakkal bevezetett szobájába. Boldog szívvel néztem körül kis szobájában. Ott állt varróasztala, ott széke, anelyen mindig ülni szokott; amott függött képem repkényborostyánán körülövezve, e kis tér egész paradicsomnak látszék előttem; de öltöznöm kellett s nem volt időm annak továbbá vizsgálására.

Levetvén lyukas öltönyömet; felakarám nyitni utitáskámat; de a kulcs nem illett a zárhoz. A lakat nem nyílt ki; forgathattam a kulcsot amint csak akartam. Az idő rövidsége kényszerített erővel feltörni azt. Nagy csodálkozásomra nagyobb-kisselbe dobozok tömege hullott abból ki. Elbámultam, mivel egy dobozt sem raktam be táskámbe pakolás közben — fölvettem egyet. Felnyitám. Először is egy idegenszerű anyag tűnt sze-

(Sz.) Lapunk azon t. ez. előfizetői, akiknek előfizetési idejük már lejárt, tisztelettel kérjük, az előfizetési díjnak szíves beklédésére: hogy a lapkiadó-társulat tájékozassa magát s a nyomatandó példányokról gondoskodhassék.

(Sz-ó.) Szabolcsmegyében képviselői választották: a nagy-kállói választókerületben Kállay Ákos baloldali, a boglányiban el Elek Gábor baloldali, a nádudvariiban Lukács Ignéz baloldali, a nádudvariiban Lukács Ignéz baloldali, a tiszváriiban Szmajna József baloldali, a nyírbáthoriban gr. Vécsey József jobboldali, a kis-várdaiiban Czöbel Albert jobboldali, tehát 4 bal-, 2 jobboldali. Hátra van még Nyíregyháza, hol valószínűleg legerősebb lesz a kiüzdelem.

× A felsőtiszavidéki gazdasági egyesület által rendezendő kiállítás, a kitűzött időben u. m. folyó július 17-én 18-án 19-én és 20-án csakonyon megtartatik. A végrehajtó küldöttség a kiállítási helyiségeket már rendezte. Az állatok a buzaféle levő „Bund” vendéglőknak ezéjára berendezett állásában — a gépek és kézműiparicikkek a vasút melletti „Huszár-hoz” címzett vándógló udvarában és terméiben lesznek kiállítva. Az aratási verseny Kohn Herman tanárján fog megtartatni. A kiállítási idő tartamára szóló állandó szemle-jegyek ára 1 fiban, az egyes csoportokra szóló szemle-jegyek ára pedig 10 krban állapított meg. Állandó szemle-jegyek előre vásárolhatók a kiállítási végrehajtó küldöttség irodájában (nagyvendéglő, 1. számú szoba), Korányi Imre gyógyszerárban, Fried Sándor és Paolovics Imre kereskedésében.

(P.) A szabolcsmegyei és a hajdukerületi tanfelügyelő Kiss József ur önégyháza a múlt hetet egészen körünkben töltö, hogy az iskolák megtekintése végett jött volt. Meglátogatta a rom és gör. kath. elemi iskolákat, hol több napokon át, valóságos vizsgálatot tartott a tanítványokkal. A kérdéseket mindig maga intézte a gyermekekhez; némely tárgyak magyarázására nagyon is kiterjeszkedett. Ez eljárás egyszerűsége utmutatásul is szolgált az illető tanítóknak a követendő tanírányra nézve, ami már magában is roppant nagy nyereség. Kedden délelőtt megtekintette Sperlagh Hermin kisasszony leánynevelődjét, hol különösen a szemtanúsítás módszerét ismertette; délután résztvett Ujhelyi Berta k. a. leánynevelődjének vizsgáján, nemcsak; de a vizsgát vezette s nyájús modorával és tapintatos kérdéseivel a vizsga eredményét fokozta. A tanfelügyelő ur ez alkalommal tanusított erélyes és buzgó fellépése s a tanítványoknál szakavatottsága, a legszébb reményeket keltik Szabolcsmegyében, a népnevelés fölvirágzásához. A tankerület ösztöne köszönetet szavazhat az oktatásügyi miniszternek, e szerencsés kinevezésért. Mi pedig lankadatlan erélyt és kitartást kívánunk a hivatalán oly nagy előszeretettel esülőg derék tanfelügyelőnek.

(K. M.) A lőnevelés és nemesítés emelésére irányított országos rendezés évi díjak, a nyíregyházi gazdasági és iparműkiállítás egyidejűleg, folyó július 18-án fognak az illető lötenyészto gazdák közt kiosztatni.

(H-n.) Gyorsírástati tanfolyamot nyit Hartstein Emil pesti egyetemi joghallgató s a buda-pesti magyar gyorsíró-egylet reudas tagja, a nyári 6 heti tanszámát alatt Nyíregyházán. A gyorsírástati ma már nem csak a parlamentális beszédek felvételére, hanem minden nevezetesebb gyűlésben, sőt még a súlyos büns vallomásának kivételével is használtatik. Örömmel üdvözöljük tehát Hartstein Emil urat azon nemes törekvése külsőben, melyszerint a gyorsírástati szépművészetét városunkban is meghonosítani szándékozik. A tanfolyam még e júliusban megkezdődött, melynek megnyitási idejéről a közönség legközelebb értesíttetni fog.

(sz-k.) A nyíregyházi új nyári szinkört, melyet Hubay Gusztáv és Szupa Endre szinígazgató urak építtettek hírszerint a műkedvelők fogják megnyitni folyó hó 24-én, az evang. egyházkerületi gyűlés

maen elé; kivettem.... egy pár szöke hajfűrt volt. A gondosan becsomagolt idegen anyagot boszankodva a földre hajtám. Egy másik dobozt nyiték fel; az fésűket, szappant s hajkenőcsöt, kendőket s számtalan különömmé tárgyakat tartalmazott. Ezeket is a földre dobtam. Siettem völényéni ruhámat kivenni; de minél mélyebben nyultam táskámba, annál kéjelmetlenebb tárgyak jöttek elő; harisnyák, szalagok, alsóruhák, láblőfejkötők s végre egy csinos beburkolt ruha jött elő. Most jöttem rá csak a tévedés nyitására. A gózkocsin tévedtem meg, midőn a velem szomszéd ülő nővel helyet cseréltem s az ő utitáskáját hoztam magammal.

Fejem szedült a nagy haragtól s kimerülve egy székre hanyaltottam. Az ördög vigye el az egész dolgot! kiálték s dühösen felugorva, rajtok töltém boszúmat. Vad gyönyörrel húztam ki egyik darabot a másik után; a föllőhözváltam s széjjel szórám a szobában. Midőn már egészen kiürítém a táskát, körültekintettem boszúállásom eredményén. Rendetlenből nem nézett ki Noé bárkája, sem egy zsbáros bolt. Czipők, gallerek, hajfűrtök, szalagok, szappanok feledtek rendetlenül a földön s köztük a pompásan illatozó köhli vízzel töltö üvegek összetörve.

Kopogtattak az ajtón. Arám kérdé, hogy felpiperéztem-e már magamat? Fel — felelém, — jöjj csak be. A meglepetés hangját hallám ajkain, midőn egy pillanatot vettem a szobába s annak ékszerere. Megmutattam neki részlelesen az utitáská tartalmát. Azou nő, — mondám, — talán épen úgy örül utitáskám tartalmának. De jegyezsemnek azon figyelmeztetése, hogy mit fogunk most tenni? ismét eszüncletre hozott.

Ti ezen estélyt egyedül fogjátok ünnepelni, — mondám, — mert nem jelenhetek meg olajos nadrággal és lyukas öltönyömmel köztetek. Szerencsére bejött apósom. Itt nem segít semmi

napján, a helybeli árvaház javára rendező szini előadással. Feltesszük az illető igazgató urak lovagiaságáról és eszélyességéről, hogy a szinkört ez alkalomra készséggel átengedik az illető műkedvelőknek. E tükkel nemcsak a szegény árvák sorsán enyhítenek, hanem saját maguknak is hasznos szolgálatot tesznek, a közönség részvétét kétszeresen kiérdemelve ezáltal; Az előadást táncmulatság követi és zárja be.

(p) Sperlagh Hermin leánynevelde tulajdonosnő intézetében, a nyári vizsga folyó hó 18-án fog megtartatni Pászir István ur iskolai helyiségeiben. A nevelés-és oktatásügyi barátai kéretnek az e vizsgái szíves megjelenésére.

— Nagy Lajos evang. éneklész lakásán, az ől folyó hó 8-án délután 2 és 3 óra közt, ismeretlen okokból kigyaludt; de mielőtt elhamvadított volna, a szomszédok s az odaseregelt olbók által az egész épület szétszedetett. A kisdobóv udvarából két ember által a vész helyére szállított, illetőleg toll Walsér-féle közeli feckendő ezuttal is igen észszerűnek bizonyult. Czupra Endre városi jegyző, mint minden tízvezény-nél, ugy itt is tevékeny részt vett az oltásban.

(M-a.) A nagykállói műkedvelők f. é június hó 30-án ismét előadást rendeztek; 3 egy-egy felvonásos vígjátékot hozván színre. „A szellemes hölgy”-ben közreműködtek Fazekas Ida, Kállay Cornelia és Kauszay Ödön. „Az apró félreértések”-ben Kállay Ilonca, Mikola László, Erdőhegyi Barna, Czukor József, Józsa Endre és Báthly Barna léptek fel. „Az „Első beteg” című vígjátékban Fazekas Mariska, Kállay Ilonca, Báthly Barna, Kauszay Ödön és Erdőhegyi Barna működtek. A nők kivétel nélkül kitünően tudták szerepeiket. A játékok, a szerepfelgászt és a kivittelt illetőleg azonban, valamint a női, ugy a férfi szereplőkön is nagyon meglátszottak a kezdet nehézségei. Ez általános megjegyzésnél kivételt képeznek Kállay Cornelia feles játéka és Józsa Endre, aki az „Apró félreértések”-ben, mint Józsi Soma, igazán józú volt.

— Helyreigazítás. Azon t. adakozók névsorában, akik a Fisch-féle ház megvásárlásá a gymnásium számára adományokkal elősegített, tévedésből áll Glück Dávid ur neve 1 részvénytel s Bernáth Kálmán uré, 4 frt 50 krral; mert Glück Dávid ur 2 részvényt. Bernáth K. ur pedig 3 ft adományoztak. Az igazgatóság.

× Helyreigazítás. Lapunk 27-ik számában megjelent Gyengő László szerencsétlen esetére vonatkozó ujdonság, egy passusa mint az illetéktől tudjuk, téves értesítéssel alapult; amennyiben a nyíregyházi orvos urak, nemcsak határozottan ajánlották a szétzavart al-lábszár elvágását; sőt annak amputálására ajánlották is; de a család, magára nézve megnyugtatóbbnak találta, e tekintetben Pestről hozatni műértőt.

A KÖZÖNSÉG ROVATA.

V á l a s z

a „Szabolcs” 27-k számában megjelent „Szomorúan leverő” kezdésű ujdonsági cikkre.

Hogy Ilonka leányom halála oly nagy érdekeltséget gerjesztett Kállábon ugy, mint Nyíregyházán: azt az ő eltűnt kedves egyénisége iránti rokonszenvem, valamint a süjtött család iránti nemes részvételmeg vagyok hajlandó tulajdonítani amit egyszersmind az esemény véletlensége is tetemesen növelhetett. Fogadják érte a nemeskeblű résztvevők a vesztés apa tépott szívének hódolatát. Mert ily vesztéség fájdalommal ellen valóban csak a jók részvétele lehet enyhítő balszam.

Hanem a gyzásos esemény véletlenségéből, s az ily alkalomnál természetesen felmerülni szokott, különféle kifejezésű — jóakaratu, vagy megmondatlanul elejtett — találgató ötletekből, mindjárt az üdvözöltnek öngyilkosságát nyilvánosan constatálni akarni: kissé nagy elekedkezés. Ugy szent lelkiült leányról, minő Ilonka volt, — mint legközelebbi barátai ismerhették,

más, — mondá nevetve, — mint hogy ruhám közül kell egyet fölvennem. En ugyan nagyobb s testesebb vagyok mint te; de az nem tesz semmit; holnap talán majd megkerül a valódi utitáská. Legjobban ellenzé arám, apósom ruhájának felvételét; de az nem használt semmit; én csakhamar beuno voltam.

Apósom ez idő alatt elbeszélte vendégeinek körülményesen esetemet s amint én hosszú nadrágban alul feléjtem s egy hatalmas megszün frakkban a terembe beléptem, közös örömmajjal fogadtak. Öltöztem igen bő anyagot szolgáltatott a tréfúra s azt eredményezé, hogy ez estély nagyon vigan ment végbe.

Másnap reggel, amint épen utána akartam nézni igazi utitáskámnak, nagy csudálkozásomra a szőkefűrtű utitársom lépett be szobámba s aramtól mint nagy-néne fogadtatott.

Ó épenugy el volt csudálkozva, midőn arám engem mint jegyesét mutatott be neki s haragosan nézett rám.

Jól ismerjük már ni egymást, — mondám nevetve, — s utitáskánk tartalma még jobban megismertett bennünket egymással.

Téhat önmel van utitáskám? — Kérdé — Remélem, hogy ön azt nem bontotta fel?!

Felbontottam biz én, s nagyon jól mulattam rajta magamat. A nagy-néni arca e szavaknál iszonyuan elkomorult. Már különben is ellenségem volt az öszetört olajos íveg miatt. Midőn pedig észrevehén a rendetlen-séget, amit hajfűrtjei s dobozai közt végezhevtem: leg-élkeseredettebb ellenségemmé lön; az is maradt örökké. Örültem, hogy délután már saját völényéni öltözetenben léphettem az oltárhoz. Azóta ama nevezetes napon, mindig józúit nevetek.

E szavakkal fejező be Rump ügyvéd elbeszélését, amely köztös tréfúra szolgáltatott anyagot. A poharak megtöltöttek s a sok vizálgatokon keresztül ment házígazdát közösen éltették. Kröczér Kálmán.

és mindenek fölött, mint én, az ő édesanyja út ismer-tem, — ily gyáva, torékeny gondolkodásmódot feltenni, — különösen pedig a gyermekek atya iránti méltelen tiszteletét és szeretetét tudva, mely szerint azt szemlunyórtással is valaha sérteni, oly példátlanul óvakodott, ily nagyserüen durva bánthatámszi képességet, hogy öreg atya életének a legutolsó együttöltött per-czig legkedvesb gyönyörűségét, és azzal annak szívet, szakgassa szét, megállaptani, — nem lehet, nem szabad*).

Bánthatták az ő véghetetlen finom idegzetét olykor-olykor az élet apró érdességei; talán zugolódo szóra is nyílhatták ajkait, de a családi szentélyben, mint zárt kőkötöben, mindenkor lesimultak az indulat halbfodrai is, — és ő szilárd, öntudatos anygala volt a családnak. Az Ilonka szelleme nekem szent az ő halálában, mint szent volt ő egész életében. Nekem nincs mit megbocsátanom neki; hanem vesztéségi mély fájdalomba burkolozva, örökseim a keresztényi megnyugvásra; sőt talán még áltáris is képes leszek a gondviselés kegyességét, melyszerint őt, mint virágillatot, ugyszólván kiröppentette a földielet gözköréből.

Betegségének gerjesztő oka lehetett az azelőtti éjen, esőszakadásban és sárban tett gyalog hazamenetele, a szini előadás fölött légü termelő, ahol műclérete vala; maga a betegség pedig, mint a halál legközelebbi oka, kolerali tünetek közt kifejtett idegheűs, — melyet, ha az örökítőkorsuor ugy nem intézi a dolgot, hogy ne csak az orvos apát tartásák távol hivatalos dolgai, de általában idejében orvos se legyen kapható: talán elhárítai is lehetett volna.

Szabó Dávid.

Egy őszinte hang Palánszki-Csapó Ida asszony nevelődjének kövívizsgájából.

Minél nagyobb fontosságot kell tulajdonitanunk az okserü növevelésnek, tekintve az emberiség ugy anyagi, mint szellemi javát, annál örvedetesebb tünyeményként merül fel egy jól berendezett és helyes irányban vezetett nevelde. Ilyennek mutatta be magát a folyó hó 2-án megtartott nyilvános kövívizsga által. Palánszky-Csapó Ida asszony nevelődje Nyíregyházán. Ezen nevelo-intézet, mivel az országos törvény alapján van szervezve, a nyilvánosság jógalvá is bir. A neveldekek bátor és szabatos feleletei, arról tettek tanubi-zonyosságot, hogy itt igen jó tanerök működnek. A jelen volt szülék teljes megleggedéssel vettek búcsut az intézet vezetőjétől és tanáraitól. Vajha városi közönségünk minél nagyobb mérvben venné ez intézetet igénybe! Adja Isten, hogy neveldekeiből, minél több művelt lelkületül honleány kerüljön ki.

Egy a vizsgán jelen volt szülő.

A „Szabolcs” 26-ik számának „A közönség rovata”-ban megjelent „Még egy kérdés az ipar és kereskedelmi bank t. igazgatóságához” című cikkre, kötelességemnek tartom megjegyezni, miszerint ama kérdés, még folyó év június 23-ik igazgatósági közgyűlés alkalmával el lön döntve, még pedig épen a felszólalt több részvényes kívánata szerint; amennyiben az „ipar és kereskedelmi bank” tek igazgatósága által alulírottak volt szerencsége a kérdéses népbank osztályhoz pénztárnokul megválasztatni. Nyíregyháza, jul 5-én, 1872.

Kacska László.

Az „Ipoly” című heti lap szerkesztősége a kövvetkező „Nyilatkozat” átvételére kérte fel lapunkat:

„Nyilatkozat.

Értésemer esvén az, miszerint bizonyos Grüner Márton az én nevemben B-Csabán „Álföld vizshangja” cím alatt, állítólag megindítandó s nevezett által, velem szerkesztendő lapra szed előfizetési pénzeket, kijelentem, hogy ez tudtom akaratom és beleegyezésem ellen történik s nevezett egyént, mint nevemmel visszaelő család, kérem tekinteni. B-Gyarmat, 1872. június hó 28.

Pokorny Jenő

az „Ipoly” szerkesztője*.

IRODALOM és MŰVÉSZET.

Épen most megjelentek és kaphatók Ilincz Gyula könyvkereskedésében Nyíregyházán Pazony-utca 5-ön Polyak Alajosné házában.

Magyar népköltési gyűjtemény. Szerkesztik és kiadják Arany László és Gyulai Pál 2 kötet ár 6.— Lente Pongrácz. Hervadt virágok 1.—

*) Helyet adtunk e cikknek; bár igen távol állunk az nban elmondott nézetek igazságának elismerésétől. Nem akarunk az apa fájdalommal harezta kelni; még kevésbé ama már megdicsült lény árnyát az öngyázolás éles érveinek elősorolásával megbántani. Azt azonban ki kell jelentenünk, hogy a beklüdtöttek cikkeit ugy, ahogyan az eredetileg írva volt, nem kövölhetik. Bocsáson meg a tisztelt közlő ur, hogy saját lapunkban, saját magunkat nem haroztatjuk meg oly cikkekkel, mely ha részben tartalmazott is valótanságot, amennyiben a szájról-szájra járt önmegészéről hirt reprodukálta; de amely másrésztől oly nemes és érzésteljes hangon s kegyeletos magaslato volt tartva, hogy abból, rosz akarattal és szándékos értést, még legelkeseredettebb ellenségünk sem képes kiválaszni. A vidék, egy látszik, még nem élte magát bele a hírlapi nyilvánosság légkörébe. A hírlap a közönség köréből meriti és a közönség körébe bocsátja vissza apróbb híreit anélkül, hogy legelőbbiször ideje volna azok fölött elmélkedni. A hírlap, ha csak rosz akarattal és s ándékos fordítással nem él, sola sem lehet hibás, még kevésbé büns azért, mert „híreit” ugy adja, ahogyan vette.” Ennyit szükségesnek véltem elmondani, a kihagyás indoklásául. Szerk.

